

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se zabývá životem a dílem českoněmeckého kněze Michaela Josepha Fesla (1788–1864), jednoho z nejvýznamnějších stoupenců Bernarda Bolzana a předního představitele jeho myšlenkové školy. Sleduje ho zejména v souvislosti s bolzanismem, jak se rozvíjel v litoměřickém kněžském semináři, kde byl Fesl presesem. V této souvislosti si práce všímá rovněž osobnosti a působení biskupa Josefa Františka Hurdálka (1747-1833), kterého proces s bolzanovci zasáhl podobně citelně jako Fesla. Fesla sleduje i v letech jeho nuceného rakouského exilu a neponechává stranou ani jiné aspekty jeho činnosti, jako bylo vydávání Bolzanových děl v zahraničí, zejména v bavorském Sulzbachu, či odkaz knih českému Národnímu museu v duchu bolzanovské dobročinnosti.

Pomocí pramenů, jako jsou korespondence či články vzpomínkového charakteru v dobovém tisku, se práce snaží postihnout chod a ovzduší litoměřického učiliště. Nabízí také rozbor Feslových knižně publikovaných textů – např. pseudonymně vydané *Nachrichten und Betrachtungen über die ungarische Nationalsynode vom Jahre 1822* usiluje interpretovat s přihlédnutím k náboženskému myšlení bolzanovců a v kontextu osvícenského katolicismu obecně. Neopomínají ani tzv. druhý život této osobnosti, tedy způsob, jakým Feslův odkaz působil v české společnosti. Zkoumá tedy například odkazy na tuto zásadní postavu českého intelektuálního života v románu Petra Fingala *Naomi* či její výskyt v beletristické sérii o Praze *Naše zlatá matička* od Václava Řezníčka. Určující metodou předkládané práce je textová analýza. Neklade si za cíl předložit vyčerpávající životopis, ale spíše na základě pramenného materiálu (včetně dosud nezpracovaných zdrojů, jako jsou *Nachrichten und Betrachtungen*) nabídnout několik nových náhledů na sledované osoby a prostředí. Coby text částečně biografického charakteru se pokouší historické aktéry nevydělovat z jejich *milieu*, zároveň však nechce ani umenšovat význam osobnosti v dějinném procesu.